

Datum

Dnr

2025-04-02

VAL-94-2025

Sametinget; Vägledande ställningstagande om rättelse i beslut om valresultat

Valmyndigheten har det övergripande ansvaret för frågor om val. Myndighetens ställningstaganden, som ger vägledning till valadministrationen, innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor.

1 Sammanfattning

Länsstyrelsen kan rätta uppenbara felaktigheter som skrivfel, räknefel eller annat liknande förbiseende i egna beslut. Däremot kan länsstyrelsen inte rätta fel som beror på otillräcklig utredning, felaktig faktabedömning eller oriktig rättstillämpning vid granskning eller rösträkning med stöd av denna bestämmelse.

Valmyndigheten anser att länsstyrelsen endast i undantagsfall bör rätta fel i beslut om valresultat.

Även om felet är uppenbart kan det finnas skäl för länsstyrelsen att avstå från att göra en rättelse om den påverkar beslutets utgång, särskilt om kandidater eller grupper, partier eller liknande sammanslutningar (i fortsättningen partier) kan påverkas negativt.

2 Gällande rätt m.m.

2.1 Vad är en rättelse?

En myndighet får rätta ett eget beslut när det innehåller en uppenbar felaktighet som har uppstått genom myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende (36 § förvaltningslagen, 2017:900).

Vid en rättelse får myndigheten i princip inte göra någon saklig ändring av det tidigare beslutet, utan det handlar om rent formella rättelser. Bestämmelsen syftar till att låta den beslutande myndigheten snabbt och effektivt korrigera felaktigheter som påverkar parten, utan att parten behöver överklaga beslutet till en högre instans.

Myndigheten ska rätta fel som beror på egna misstag, såsom felskrivningar, felaktiga årtal eller felaktigt sammanräknade tal. Även förväxlingar och misstag som är orsakade av utomstående kan rättas enligt paragrafen. Exempelvis kan myndigheten korrigera ett felstavat namn, ett felaktigt årtal, felsummeringar eller att en del av texten i beslutet har fallit bort.

Datum

Dnr

2025-04-02

VAL-94-2025

Paragrafen ger inte myndigheten någon möjlighet att rätta beslutets innehåll när felet beror på bristfällig utredning, felaktig faktabedömning, oriktig rättstillämpning eller felaktig användning av skönsmässiga bedömningsgrunder.

Myndigheten kan tillämpa bestämmelsen när felaktigheten är uppenbar, vilket innebär att felet ska vara så tydligt att vem som helst med normal iakttagelseförmåga borde kunna upptäcka det. Felet kan exempelvis framgå genom en läsning av beslutet eller vid en enkel jämförelse med handlingarna i ärendet. Vid andra förbiseenden, som personförväxlingar, måste det stå helt klart vilket innehåll myndigheten avsett att ge beslutet och att felet uppstått genom ett förbiseende.

Myndigheten får rätta fel, men bör inte göra det i varje situation där ett fel konstateras. En myndighet bör vara särskilt försiktig vid rättelser som kan vara till nackdel för en part.

Vid rättelse ska myndigheten följa förvaltningslagens bestämmelser om kommunikation. Myndigheten ska, om möjligt, anteckna rättelsen på den handling som innehåller originalbeslutet och datera samt underteckna anteckningen. (Lundmark och Säfsen, Förvaltningslagen - En kommentar [Norstedts juridik, JUNO], 36 § Vilket förfarande ska tillämpas vid rättelse?).

2.2 Länsstyrelsens rösträkning samt beslut om fördelning av mandat och ny ledamot eller ersättare efter avgång

När rösträkningen är avslutad fördelar länsstyrelsen mandat i Sametinget utifrån valresultatet. För varje mandat som en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning får, utser länsstyrelsen en ledamot. När en ledamot utses ska länsstyrelsen tillämpa reglerna i 14 kap. 9 och 10 §§ vallagen (2005:837) om val till riksdagen. (3 kap. 32 § sametingslagen, 1992:1433).

Länsstyrelsen utser även ersättare för ledamöterna. Vid bestämmande av antalet ersättare och hur de utses tillämpar länsstyrelsen bestämmelserna i 14 kap. 15 § vallagen om val till regionfullmäktige. (2 kap. 2 § sametingslagen).

När länsstyrelsen har fördelat mandat och utsett ledamöter och ersättare, offentliggör myndigheten valresultatet genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Länsstyrelsen redovisar också resultatet så snart som möjligt till Sametinget och regeringen samt utfärdar bevis till de valda ledamöterna och ersättarna. (3 kap. 32 § sametingslagen).

3 Bedömning

När en myndighet upptäcker en uppenbar felaktighet, antingen på egen hand eller efter att någon påpekat det, avgör den beslutande myndigheten om rättelse ska ske. När felet rör beslut om fördelning av mandat, ledamöter och ersättare i Sametinget, ansvarar länsstyrelsen för att rätta det. Om Sametinget får information om en felaktighet i länsstyrelsens beslut ska Sametinget underrätta länsstyrelsen.

Datum

Dnr

2025-04-02

VAL-94-2025

När Valmyndigheten presenterar namnen på de kandidater som tilldelats mandat, hämtar Valmyndigheten uppgifterna från folkbokföringsregistret. Om en kandidats namn är felstavat i presentationen beror det på en felregistrering i folkbokföringen. Valmyndigheten anser därför att en sådan felstavning inte är en uppenbar felaktighet som ska rättas. Om namnet är felregistrerat i folkbokföringen får kandidaten istället vända sig till Skatteverket.

Valmyndigheten gör följande bedömning för övriga fel.

Fel som beror på bristfällig utredning, felaktig faktabedömning, oriktig rättstillämpning eller missriktad användning av skönsmässiga bedömningsgrunder får myndigheten inte rätta. När sådana fel inträffar vid rösträkningen ska ingen rättelse ske. Länsstyrelsen kan alltså inte rätta felaktiga *bedömningar* som gjorts vid rösträkningen, men däremot uppenbara misstag. Om länsstyrelsen vid räkningen bedömt en personröst som en partiröst, till exempel om krysset var ottydligt och därför inte räknats, kan länsstyrelsen alltså inte rätta detta.

Valmyndigheten anser däremot att det kan vara möjligt att rätta ett uppenbart misstag såsom att ett personkryss helt missats att registreras vid rösträkningen. Samma princip gäller om någon matar in fel i Valid, trots att rätt information finns antecknad i resultattabellen. Valmyndigheten anser dock att det i vissa fall kan finnas skäl för länsstyrelsen att avstå från rättelse, även om felet är uppenbart. Länsstyrelsen bör inte rätta ett fel om det påverkar utgången av beslutet, särskilt om rättelsen kan få negativa konsekvenser för en kandidat eller ett parti.

För att länsstyrelsen ska kunna avgöra om ett fel är en bedömning eller ett misstag är det viktigt att alla förflyttningar av valsedlar mellan omslag tydligt noteras på valsedeln och omslaget vid rösträkningen.

Vid förbiseenden, som exempelvis personförväxlingar, måste länsstyrelsen kunna upptäcka felet med vanlig iakttagelseförmåga. Dessutom måste det vara tydligt vilket innehåll länsstyrelsen avsett att ge beslutet för att det ska kunna rättas.

Innan länsstyrelsen rättar ett beslut ska den, om det inte är uppenbart obehövligt, underrätta berörda parter om relevant material och ge dem möjlighet att yttra sig. Länsstyrelsen ska om möjligt anteckna rättelsen på den handling som innehåller originalbeslutet. Felet ska även fortsatt framgå av beslutet, exempelvis genom att det felaktiga är överstruket. Anteckningen ska dateras och undertecknas. När rättelsen sker i ett digitalt beslut ska länsstyrelsen genomföra den på ett sätt som motsvarar rättelse i en pappershandling.

Om länsstyrelsen behöver korrigera uppgifter i Valid, ska länsstyrelsen på förhand samråda med Valmyndigheten om den tekniska hanteringen.